Ankenævnet *for* Forsikring

Den 15. august 2018 blev i sag nr. 92075:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

LB Forsikring A/S
Farvergade 17
1463 København K

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstagerne har retshjælpsforsikring i LB Forsikring A/S. Deres advokat har i klageskema modtaget i nævnet den 15/3 2018 blandt andet anført:

> "**Kort redegørelse for sagen**
> Sagen vedrører spørgsmålet om, hvorvidt klagerne har krav på retshjælp. Der henvises til vedhæftede bilag: 1. Anmodning om retshjælp af 23. januar 2018 2. Udkast til begæring om syn og skøn med bilag 1 – 16 3. Udkast til skønstema 4. Afslag af 25. januar 2018 5. Klage af 29. januar 2018 6. Fornyet afslag af 16. februar 2018
>
> **Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?**
> Tilsagn om retshjælp til syn og skøn i medfør af retsplejelovens § 343."

Af udkast til begæring om isoleret bevisoptagelse af 6/3 2018 fremgår det blandt andet:

> "**Sagsfremstilling:**
> Tvisten mellem nærværende sags parter udspringer af, at skønsrekvirenterne hos skønsindstævnte har tegnet ejerskifteforsikring.
>
> Efter overtagelsen af den faste ejendom beliggende …, har forsikringstagerne konstateret skader.
>
> Visse af disse skader er anerkendt som dækningsberettigede, men hvor der mellem sagens parter er uenighed om relevant metode til udbedring samt udbedringsudgifterne.
>
> Visse skader er ikke anerkendt som dækningsberettigede, idet der mellem parterne er uenighed om, hvorvidt der består en fejlkonstruktion eller ej.

De forhold, som er omfattet af nærværende, er følgende:

1) Hushjørner – kuldebroer på grund af mangelfuld isolering
2) Skader på gulve – fejlkonstruktion i gulvvarmeanlæg
3) Fejlkonstruktion i badeværelse som følge af manglende vådrumsmembran
4) Elinstallationer

…

Efter overtagelsen af ejendommen anmeldte skønsrekvirenterne en række skader, se herved sagens **bilag 6 og 7**.

Skønsrekvirenterne antog i forløbet [rådgivende ingeniør], der udarbejdede notat 7. juni 2017, hvilket notat med tilhørende underbilag fremlægges som sagens **bilag 8**.

Ad 1) Hushjørner – kuldebroer på grund af mangelfuld isolering

Som sagens bilag 9 og 10 fremlægges mails af 10. juli 2017 og 13. september 2016 fra skønsindstævnte, hvoraf dels fremgår, at forholdet er anerkendt som dækningsberettiget, samt at skønsindstævnte i sommeren 2017 genoptog sagsbehandlingen, bl.a. på baggrund af henvendelsen fra skønsrekvirenternes rådgivende ingeniør.

Som det fremgår af sagens bilag 16, har skønsrekvirenternes rådgiver vurderet:

> *'Skimmelvæksten tilskrives konstruktionsfejl i forbindelse med at ejendommen i perioden mellem år 2004-2007 blev efterisoleret og beklædt med træbeklædning af sælger.*
>
> *Udgift til udbedring af skaderne i de udvendige hjørner anslås til kr. 24.000,- ekskl. moms. Udgift til skimme/sanering af indvendige hjørner i soveværelset, børneværelset og i viktualierummet samt malerbehandling af samme anslås til kr. 45.000,- ekskl. moms.'*

idet der ikke har kunnet opnås enighed om omfanget af skaden samt pris for udbedring.

Ad 2) Skader på gulve – fejlkonstruktion i gulvvarmeanlæg

Skønsrekvirenterne har konstateret skader på ejendommens lamelparketgulve og har ladet [rådgivende ingeniørfirma] foretage vurdering af årsagen hertil.

Vurderingen fremgår bl.a. af sagens bilag 8, side 4 og 5, hvor årsagen til det konstaterede vurderes at være en kombination af:

- manglende telestat, hvormed det ikke har været muligt at styre varmen på varmekredsen,
- underdimensioneret gulvvarmeanlæg,
- rørføringer er uden bøsningsrør,
- manglende isolering af PEX-rør,
- manglende fuldlimning af lamelparketgulve.

Som sagens **bilag 11, 12 og 13** fremlægges:

- henvendelse af 1. august 2017 til [andet forsikringsselskab],
- [Andet forsikringsselskabs] mails af 6. juli og 19. september 2017.

Nævnte mailkorrespondance suppleres dels af sagens bilag 8 og sagens bilag 16, idet bemærkes, at skønsrekvirenternes rådgiver, [rådgivende ingeniørfirma], i sagens bilag 16 har kommenteret bemærkningerne fra [andet forsikringsselskab] med hensyn til gulvene med gulvvarme på siderne 1-3.

Ad 3) Vådrumsmembran
Skønsindstævnte har anerkendt dækning med hensyn til vådrumsmembran.

Tvisten mellem sagens parter vedrører relevant metode til udbedring samt udbedringsudgifterne, idet bemærkes, at skønsrekvirenternes rådgiver bl.a. har vurderet:

- der er i den opgjorte skade ikke medtaget pris for affugtning eller for etablering af ny vandret fugtspærre,
- der er ikke i det af skønsindstævnte anerkendte medregnet omkostninger til udbedring af følgeskader som skimmelvækst forårsaget af manglende vådrumsmembran.

Derudover er det mellem sagens parter omtvistet, hvorvidt gulvafløbet skal ses som en selvstændig skade, idet det er skønsrekvirenternes opfattelse, at dette ikke er tilfældet, idet man af hensyn til at opfylde vådrumsanvisningen og BR-krav skal sørge for, at gulvafløbet har en flanche for tæt membran.

Som sagens **bilag 14** fremlægges mail af 9. august 2017 fra skønsrekvirenternes rådgiver til skønsindstævnte.
…
Som sagens bilag **15 og 16** fremlægges:

- mail af 25. september 2017 fra skønsindstævnte,
- mail af 16. oktober 2017 fra skønsrekvirenternes rådgiver.

Ad 4) Elinstallationer
Af sagens bilag 12, side 2, fremgår, at skønsindstævnte anerkendte, at visse af ejendommens elinstallationer var dækningsberettigede.

I forbindelse med at skønsrekvirenterne anmodede [elektriker] om at fremkomme med tilbud på udbedring, blev der konstateret yderligere fejl ved elinstallationerne, som i hvert fald for visses vedkommende vurderes at have sammenhæng med den af skønsindstævnte anerkendte skade.

De konstaterede fejl er opregnet i sagens bilag 16, side 3 og 4.

Disse fejl/skader er ikke anerkendt af skønsindstævnte med henvisning til, at anmeldelse er sket efter forsikringens udløb.

Syn og skøn
Idet der mellem parterne ikke har kunnet opnås enighed om ovennævnte forhold, begærer skønsrekvirenterne med henblik på bevissikring syn og skøn."

Selskabet har i brev af 10/4 2018 til nævnet blandt andet oplyst:

"De spørgsmål tvisten omhandler, er:
1. Omfang og udbedringsmetode af dækningsberettigende skade på hushjørner.
2. Hvorvidt der er tale om en dækningsberettigende skade på gulve.
3. Omfang og udbedringsmetode af dækningsberettigende skade vedrørende vådrumsmembran.
4. Hvorvidt der er tale om yderligere dækningsberettigende skader på elinstallationer.

Det er vores medlemmers advokats opfattelse, at nævnet ikke kan afgøre uenigheden om udbedringsmetode og udgifterne forbundet hermed, men at dette alene kan afklares bevismæssigt ved syn og skøn. Han mener også, at uenigheden om årsag til skader på gulve kun kan afgøres ved syn og skøn, da det er en teknisk/faglig uenighed mellem medlemmets rådgivere og ejerskifteforsikringsselskabet.

Det fremgår af forsikringsbetingelsernes§ 5.5, at forsikringen ikke dækker omkostninger ved tvister, der kunne være behandlet ved et klagenævn, medmindre det er åbenbart, at sagen på grund af sin karakter ville være blevet henvist til domstolene. Det fremgår videre af§ 7, at såfremt tvisten kan behandles af et klagenævn, er sikrede forpligtede til at benytte denne mulighed.

Nævnet har behandlet et stort antal sager vedrørende spørgsmål om, hvorvidt et forhold udgør en skade i ejerskifteforsikringens forstand, herunder sager hvor der har været uenighed mellem selskabet og klagerens rådgiver. Nævnet har også behandlet et stort antal sager omhandlende erstatningsopgørelsen, herunder hvilken udbedringsmetode selskabet skulle erstatte.

Det er vores opfattelse, at nærværende sag ikke adskiller fra den type sager.

Det er vores opfattelse, at nævnet – forelagt relevant materiale – alt overvejende vil kunne foretage en bevisafvejning og på den baggrund træffe afgørelse om de spørgsmål, tvisten angår. Vi henviser til lignende sager, bl.a. kendelserne 90.953 og 89.348, hvor nævnet har vurderet, at det ikke var åbenbart, at nævnet ikke kunne træffe afgørelse.

På denne baggrund må vi fastholde, at det ikke er åbenbart, at nævnet ikke kan behandle sagen, hvorfor vi må fastholde, at vi ikke på nuværende tidspunkt kan tilbyde at yde retshjælpsdækning til en isoleret bevisoptagelse.

For en god ordens skyld bemærker vi, at omkostninger i forbindelse med nævnsbehandlingen, jf. nævnets vedtægter, ikke er dækket af forsikringen. Det er i øvrigt vores opfattelse, at omkostningerne ikke har været rimelige og nødvendige."

Klagernes advokat har i brev af 19/4 2018 til nævnet blandt andet anført:

"Det anerkendes, at udgangspunktet er, at der ikke er pligt til at yde retshjælpsdækning til sager, hvor der er mulighed for ankenævnsbehandling.

Forudsætningen må imidlertid være, at der er rimelig grund til at antage, at der ved ankenævnsbehandlingen kan ske en forsvarlig oplysning og behandling af de omtvistede forhold, således at sagen kan finde sin endelige afgørelse ved ankenævnsbehandling.

Dette er ikke tilfældet for tvisten i nærværende sag.

Som redegjort for, og idet jeg henviser til bilag 5, er de omtvistede forhold af teknisk-faglig karakter, hvor egentlig bevissikring alene kan ske ved syn og skøn, og hvor egentlig afklaring af forholdene alene kan ske ved syn og skøn ved uvildig fagmand.

At Ankenævnet for Forsikring i højere grad end tidligere søger at inddrage tekniske erklæringer i sin sagsbehandling, indebærer ikke, at dette bør ske i en sag som den foreliggende, idet det i øv-

rigt bemærkes, at den seneste udvikling ved Ankenævnet for Forsikring ikke kan tages som et udtryk for forbrugerbeskyttelse, idet forbrugerne alene påføres yderligere udgifter uden at have mulighed for at få dækning for disse over den forsikring, som de har tegnet, og som under normale omstændigheder ville skulle kunne dække sådanne udgifter (retshjælpsdækningen over bygningsforsikringen).

I nærværende sag er der som redegjort for i klagen tale om principielt to problemstillinger:
– forhold, som er anerkendt som dækningsberettigede, men hvor parternes respektive tekniske rådgivere er meget uenige,
– forhold, som ejerskifteforsikringsselskabet ikke har anerkendt som dækningsberettigede, idet der mellem sagens parter er uenighed om det fagligt tekniske.

Disse forhold kan som nævnt alene bevismæssigt afklares ved et syn og skøn, og kan der efter et syn og skøn fortsat ikke mellem parterne opnås enighed om sagen, er klagerne naturligvis enige i, at sagen for dette tilfælde må indbringes for Ankenævnet for Forsikring.

Med hensyn til tidligere ankenævnspraksis henvises til AK 52.753 og AK 79.105."

Selskabet har i brev af 20/4 2018 til nævnet blandt andet bemærket:

"Vi henviser igen til forsikringsbetingelsernes§ 5, stk. 5, hvorefter det der er afgørende for, om vi skal yde retshjælpsdækning til en sag, som kunne være behandlet ved et klagernævn er, om det er åbenbart, at sagen på grund af sin karakter ville være blevet henvist til domstolene."

I et byggeteknisk notat af 7/6 2017 rekvireret af klagerne er det blandt andet anført:

"**Baggrund**
Ejendommen blev overtaget af [klagerne] i 2007. Ejendommen fremstod ved overtagelsen ny istandsat i sin helhed og klar til indflytning.

[Klagerne] har i 2013 anmeldt en skade til ejerskifteforsikringen, da lamelparketgulvene slog revner. Ejerskifteforsikringen afviste skaden med henvisning til, at der ikke var tale om en dækningsberettiget skade.

Kort tid efter begyndte lamelparketgulvene desuden at delaminere især i stuen og køkkenet. Der er områder i gulvene, hvor der ikke er varme.

I badeværelset render vandet ud under den opmurede opkant mellem brusenichen og det øvrige gulv.
…
Ejendommen og relevante fakta
Jf. BBR er ejendommen opført i 1963, dvs. efter Bygningsreglementet i 1961, BR61.

Ejendommen er i opført i gasbeton i 1 plan med krybekælder under hele boligen samt en uventileret viktualiekælder p6 ca. 1 m2. Ejendommens rejste tag er på ca. 8 grader.

Ejendommen er af sælger gennemrenoveret med bl.a. nyt … ståltag, udvendig efterisolering, facadebeklædning, gulvvarme i nye gulve, nyt badeværelse etc. Renoveringen og ombygningen er

foretaget i perioden fra september 2004 til august 2007, hvor Bygningsreglementet for Småhuse 1998 var gældende (BRS98).

…

Orienterende bygningsgennemgang

…

Ved undersøgelsen blev følgende bl.a. oplyst:

- skaderne i lamelparketgulvene blev anmeldt til forsikringen 2013, men afvist af forsikringen
- siden ejendommen blev overtaget i 2007, har der manglet en telestat til gulvvarmen på fordelerrøret i bryggerset
- kort tid efter, at ejendommen blev overtaget, begyndte lamelparketgulvene at slå revner. Efter yderligere en kort periode, begyndte lamelparketgulvene også at delaminere. I de senere år har det været nødvendigt at dække gulvet med løse tæpper for at undgå skader i fødder
- der er områder i gulvene, hvor der ikke er gulvvarme
- for ca. et år siden gik styreboksen til gulvvarmen i bryggerset i stykker
- når der toges brusebad løber vandet ud under den opmurede kant i gulvet, hvilket det har gjort i hele ejerperioden.

…

Vurdering og konklusion

Undersøgelsen har vist, at årsagen til de skadede gulve skal søges i en kombination som følger:

- manglende telestat
- underdimensionerede varmekredse
- manglende fuldlimning af lamelparketgulvene
- fejlkonstruktion i sin helhed.

Undersøgelsen har også vist, at årsagen til at vandet trænger under opkanten, den forhøjede fugt i badeværelsesgulvet samt i skillevæggen mellem badeværelset og køkkenet, skyldes manglende vådrumssikring.

Skadesårsager

Gulvene

Med den manglende telestat har det ikke været muligt, at styre varmen på varmekredsen siden ejendommen blev overtaget for knap 10 år siden.

Varmerør i 12 mm PEX-rør må have en længde på maksimalt 60 m. Med en centerafstand på 125 mm svarer det til 8,2 m rør pr m2 gulv. En varmekreds kan dermed opvarme 7,3 m2 gulv, og vi henviser til bilag 7. Med 11 varmekredse kan den i boligen udlagte gulvvarme opvarme et areal på 80 m2. Boligen er på 112 m2, og ved fradrag af arealet for ydervægge, mangler der således opvarmning svarende til ca. 20 m2. Da gulvvarmen er underdimensioneret og med den manglende telestat vil varmen i gulvslangerne overstige de anbefalede driftstemperaturer på 27°c med yderligere varmeskader og delaminering af gulvene til følge.

Med et ukendt fabrikat på lamelparketgulvet, kan det ikke afvises, at delamineringen skyldes, at lamelgulvet i sig selv ikke er egnet til gulvvarme. Det kan ligeledes heller ikke udelukkes, at revnedannelserne i lamelpartetgulvene er opstået grundet manglende fuldlimning af gulvbrædderne.

Rørgennemføringerne er udført uden bøsningsrør, hvilket bevirker, at rørene ikke kan skiftes uden destruktive indgreb i gulvkonstruktionen. Det har fra bygningsreglementet BR66 været et krav, at

der ved rørgennemføringer skal træffes foranstaltninger til at hindre gennemgang af fugt, ild, røg og ilde lugt. Ved undladelse af rørgennemføringer har man skabt en risiko for, at kondensfugt kan trænge ind i trækonstruktionen med rad- og svampeskader til følge, vi henviser til bilag 8.

I kælderen hænger varmerørene desuden som guirlander. I følge … skal … PEX-rør fastgøres mindst pr. 1,5 m.

PEX-rørene i kælderen er ikke isoleret, og de er heller ikke placeret i tomrør. Lovkravet for isolering af PEX-rør er klasse & isolering svarende til 40 mm rørskåle. Siden bygningsreglementet BR77 har det været et krav, at installationer skal udføres på en sådan m6de, at unødvendigt energiforbrug undgås, vi henviser til bilag 9 og 10.

Med den manglende isolering på PEX-rørene i krybekælderen ville der i en normalt velventileret krybekælder være risiko for frostsprængninger af rørene. Men da flere af ventilationsristene er blokeret, eller ligger under niveau i forhold til udvendig terrænniveau, så har den manglende ventilation i kombination med uisolerede rør holdt krybekælderen relativ varm. Denne opvarmning/'tørholdelse' af krybekælderen tilskrives også at være årsag til, at der ikke er skimmelvækst i krybekælderen, som følge af utilstrækkelig ventilation.

Sammenfattes ovenstående er der tale om et fejlkonstrueret gulvvarmeanlæg med deraf følgende skadet gulvbelægning. En ændring af gulvkonstruktionen og af gulvvarmen i sin helhed anses for påkrævet.

Badeværelset
Badeværelset og bryggerset er boligen oprindeligt med terrazzogulve. Ved etableringen af gulvvarme er det vores antagelse, at terrazzogulvene i bade badeværelset og i bryggerset har været ophugget. Da der er forhøjet fugt i såvel skillevæggen som i klinkegulvet på badeværelset i kombination med vand trænger ind under opkanten, er der stærkt begrundet mistanke til at badeværelset er ombygget uden vådrumssikring i strid med BR98 og By og Byg anvisning 200 i forbindelse med retableringen af badeværelset. Den forhøjede fugt i badeværelsesgulvet skyldes ikke opstigende grundfugt, da gulvet svæver ca. 30 cm over terrændækket i den opvarmede krybekælder.

En udvidet undersøgelse af det støbte gulv i badeværelset anses for påkrævet.

Det skal understreges, at defekt styreboks ikke er årsag til skaderne i lamelparketgulvene, da skaderne opstod længe før at styreboksen blev defekt."

I forsikringsbetingelserne hedder det blandt andet:

"**§ 5. Hvilke omkostninger er ikke dækket af retshjælpsforsikringen?**
…
5. Omkostninger ved tvister, der kunne have været behandlet ved et klagenævn, f.eks. Forbrugerklagenævnet eller andet godkendt klagenævn, medmindre andet er aftalt med selskabet, eller det er åbenbart, at sagen på grund af sin karakter ville være blevet henvist til domstolene.

…
§ 7. Klagenævn

8. 92075

> Kan tvisten behandles ved et klagenævn, f.eks. Forbrugerklagenævnet eller andet godkendt klagenævn, er sikrede forpligtet til først at benytte denne mulighed, se § 5, stk. 5. Omkostninger ved sådan klagenævnsbehandling er ikke dækket."

Nævnet udtaler:

Klagerne er utilfredse med, at selskabet har afvist at yde tilsagn om retshjælpsdækning til en isoleret bevisoptagelse i forbindelse med en tvist med deres ejerskifteforsikringsselskab. Klagerne har blandt andet anført, at de omtvistede forhold er af teknisk-faglig karakter, hvor bevissikring og afklaring af forholdene alene kan ske ved et syn og skøn. Klagerne har anført, at sagen mod ejerskifteforsikringen vedrører både, om nogle anmeldte forhold er dækningsberettigende, og om forhold hvor parternes rådgivere er uenige om udbedringsmetode og omfang.

Af begæring om isoleret bevisoptagelse af 6/3 2018 fremgår det blandt andet, at tvisten vedrører kuldebroer i hushjørner, skader på gulve som følge af fejlkonstrueret gulvvarmeanlæg, fejlkonstruktion uden vådrumsmembran i badeværelse samt elinstallationer.

Selskabet har afvist at yde tilsagn om retshjælpsdækning til den isolerede bevisoptagelse med henvisning til, at tvisten mod ejerskifteforsikringen kan behandles i nævnet, jf. forsikringsbetingelserne § 5, stk. 5, jf. § 7. Selskabet har blandt andet henvist til, at nævnet tidligere har behandlet et stort antal sager både vedrørende, om et forhold er en skade i relation til en ejerskifteforsikring samt tvister omhandlende erstatningsopgørelser og udbedringsmetode. Selskabet har også anført, at det ikke er åbenbart, at sagen mod ejerskifteforsikringen ikke ville kunne behandles ved nævnet.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet ikke grundlag for at kritisere selskabets afslag på at yde tilsagn om retshjælpsdækning til den isolerede bevisoptagelse med henvisning til forsikringsbetingelserne § 5, stk. 5.

9. 92075

Nævnet har ved afgørelsen af sagen blandt andet lagt vægt på, at tvisten mellem klagerne og ejerskifteforsikringen vedrører forhold, som nævnet – forelagt de relevante oplysninger – alt overvejende vil kunne træffe afgørelse om.

Nævnet bemærker, at klagerne har mulighed for at indhente sagkyndige erklæringer, ligesom de vil kunne aftale med selskabet, at der udpeges sagkyndige, der belyser relevante aspekter af sagen. Nævnet bemærker også, at klagerne har været bistået ved blandt andet en ingeniør, og at der allerede i sagen foreligger sagkyndige udtalelser, som ville kunne anvendes i sagsbehandlingen ved nævnet.

Da nævnet ikke finder det åbenbart, at nævnet ikke kan realitetsbehandle sagen vedrørende spørgsmålet om dækning fra ejerskifteforsikringen, kan nævnet ikke kritisere, at selskabet har afvist at yde retshjælpsdækning til den isolerede bevisoptagelse mod ejerskifteforsikringsselskabet.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

_____

Klageren får ikke medhold.

Marianne Højgaard Pedersen
formand